

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘๘/๒๕๔๘

วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๘

เรื่อง กรณีนายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการเลือกตั้งพรรคการเมืองในชื่อ “พรรคมหาชน” ตามคำขอเลือกตั้งพรรคการเมืองของนายประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

นายประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๗ ว่า

ข้อ ๑ ผู้ร้องเป็นนักการเมืองธรรมชาติมาแต่เยาว์วัย สมัยเป็นนิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เคยเป็นผู้นำนิสิตนักศึกษาประชาชนเดินขบวนต่อต้านการทุจริตเลือกตั้งทั่วไปปี พ.ศ. ๒๕๐๐ และทำงานเคลื่อนไหวประชาธิปไตยมาโดยตลอด

ข้อ ๒ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๗ ผู้ร้องในฐานะชนชาวไทยได้ใช้เสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองภาคประชาชน โดยมีหลักการและวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจการทางการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามหลักการแห่งรัฐธรรมนูญ

หลังจากนั้น ผู้ร้องและคณะซึ่งได้รวมกันดังกล่าวได้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนาม “พรรคมหาชน” ซึ่งประกอบด้วยหน่วยองค์กรย่อยคือ สภาประชาชนสนามหลวงและสภาราษฎรตลอดมาจนเป็นที่รับทราบในสังคมการเมืองของประเทศไทยอย่างแพร่หลาย

ข้อ ๓ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ผู้ร้องได้ยื่นหนังสือแสดงเจตจำนงในการแสดงสิทธิการใช้และสงวนไว้ซึ่งคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองชื่อ “พรรคมหาชน” ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ซึ่งมีประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองโดยตำแหน่ง)

ข้อ ๔ เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ผู้ร้องพร้อมด้วยคณะผู้ก่อตั้งพรรคมหาชนได้เดินทางไปยื่นคำร้องขอเลือกตั้งพรรคการเมืองชื่อพรรคมหาชนต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่เจ้าหน้าที่ไม่รับไว้โดยแจ้งว่า เอกสารไม่ครบถ้วนพร้อมทั้งแนะนำให้ผู้ร้องและคณะไปทำการแก้ไขแล้วนำมายื่นใหม่

ข้อ ๕ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องขอจัดตั้งพรรคการเมืองต่อ นายทะเบียนพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๓

ในวันเดียวกันนั้น ได้มีนายปาน พึ่งสุจริต รองเลขาธิการของพรรคการเมืองซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วในชื่อ “พรรคราษฎร” ได้มายื่นหนังสือแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของ “พรรคราษฎร” ในรายการ “ชื่อพรรค” โดยขอแจ้งการเปลี่ยนแปลงชื่อจากเดิมชื่อ “พรรคราษฎร” เป็นชื่อ “พรรคมหาชน” ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓

ข้อ ๖ เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ นายทะเบียนพรรคการเมืองโดยผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน ได้มีหนังสือแจ้งแก่ผู้ร้อง ให้ผู้ร้องจัดส่งและแก้ไขหลักฐานประกอบการยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองชื่อ “พรรคมหาชน” จำนวน ๑๐ รายการแก่นายทะเบียนพรรคการเมืองภายใน ๗ วัน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ ทั้งนี้โดยหนังสือดังกล่าวได้ระบุแจ้งแก่ผู้ร้องด้วยว่า “นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคในรายการชื่อพรรคราษฎรเป็นพรรคมหาชนตามนัยมาตรา ๓๓ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงปรากฏชื่อพรรคมหาชนเป็นพรรคการเมืองในทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว”

ข้อ ๗ หลังจากผู้ร้องได้รับหนังสือแจ้งให้จัดส่งและแก้ไขหลักฐานประกอบการยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองชื่อ “พรรคมหาชน” ดังกล่าวแล้ว ผู้ร้องได้ดำเนินการจัดส่งและแก้ไขหลักฐานจนครบถ้วนเรียบร้อยทันตามกำหนดระยะเวลา ๗ วัน รายละเอียดปรากฏตามหนังสือนำส่งฉบับลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๗

ข้อ ๘ ต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีคำสั่งไม่รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคมหาชน ซึ่งผู้ร้องได้ยื่นคำขอจัดตั้งไว้ โดยให้เหตุผลว่า “นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตรวจสอบคำขอและเอกสารหลักฐานประกอบการคำขอที่ให้แก้ไขเพิ่มเติมแล้วปรากฏว่า ไม่ได้แก้ไขชื่อพรรคการเมืองจากพรรคมหาชน เป็นชื่อพรรคการเมืองอื่น ทำให้ชื่อพรรคการเมืองซ้ำกับชื่อพรรคมหาชนที่ปรากฏอยู่ในทะเบียน

พรรคการเมืองที่เปลี่ยนชื่อมาจากพรรคราษฎร ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลง เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ซึ่งมาตรา ๑๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดว่า ชื่อพรรคการเมืองและภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง ไม่ซ้ำ หรือพ้อง หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง ของผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นที่ได้ยื่นคำขอไว้ตามมาตรา ๑๓ หรือของพรรคการเมืองอื่นที่นายทะเบียน ได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ก่อนแล้ว จึงสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๕ วรรคสาม ของกฎหมายเดียวกัน”

ข้อ ๕ ผู้ร้องได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งไม่รับการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองจากนายทะเบียน พรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ การที่ผู้ร้องใช้สิทธิเรียกร้องทางมหาชนโดยยื่นคำร้อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาดคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวในวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ จึงเป็นการใช้สิทธิภายในสามสิบวัน ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ สมบูรณ์ครบถ้วนแล้ว

อาศัยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๓๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยดังนี้

๑. ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพิกถอนการตอบรับการเปลี่ยนแปลงและหรือจดทะเบียนจัดตั้ง และหรือการขึ้นทะเบียนพรรคการเมืองและหรือการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งการจัดตั้งพรรคการเมือง ชื่อพรรคมหาชนให้กับคณะบุคคลซึ่งแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคราษฎรในรายการชื่อจากเดิม ชื่อพรรคราษฎรเป็นชื่อพรรคมหาชน

๒. มีคำสั่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยืนยันการรับจดทะเบียนและจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองชื่อ “พรรคมหาชน” ตามที่ผู้ร้องได้ยื่นคำขอจัดตั้งไว้ ให้ปรากฏในทะเบียนพรรคการเมืองและให้ประกาศ การจัดตั้ง “พรรคมหาชน” ตามที่ผู้ร้องได้ยื่นคำขอจัดตั้งไว้ในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยให้ผลเป็นคำขอจัดตั้ง พรรคการเมืองตั้งแต่วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗

รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๑๔ “เมื่อได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองให้นายทะเบียนพิจารณาตรวจสอบในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา ๘ และมีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน

(๒) นโยบายและข้อบังคับพรรคการเมืองมีลักษณะไม่ขัดต่อมาตรา ๑๐

(๓) เอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองมีรายการครบถ้วนตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๓

(๔) คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ และ

(๕) ชื่อพรรคการเมืองและภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่ซ้ำหรือพ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นที่ได้ยื่นคำขอไว้ตามมาตรา ๑๓ หรือของพรรคการเมืองอื่นที่นายทะเบียนได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ก่อนแล้ว

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้องและครบถ้วน ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง

ในกรณีที่มิให้นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่า คุณสมบัติหรือจำนวนของผู้จัดตั้งพรรคการเมืองหรือนโยบายและข้อบังคับพรรคการเมือง หรือคุณสมบัติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือชื่อพรรคการเมือง หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๔) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองและแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง”

มาตรา ๑๕ “ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าเอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๔ (๓) มีรายการไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๓ หรือมีข้อความไม่ชัดเจน หรือบกพร่อง ให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน

เมื่อผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองได้แก้ไขเอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองให้ถูกต้องและครบถ้วน ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองและแจ้ง เป็นหนังสือให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเอกสารดังกล่าว

ถ้าผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ดำเนินการแก้ไขเอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง หรือดำเนินการแก้ไขแล้วแต่ยังไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง”

มาตรา ๑๖ “ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้ง พรรคการเมืองของนายทะเบียนตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง จากนายทะเบียน

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดเป็นประการใดแล้ว ให้นายทะเบียนปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น”

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗ เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา นายปาน พิงสุจริต รองเลขาธิการของพรรคการเมืองซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วในชื่อ “พรรคราษฎร” ได้ยื่นหนังสือแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคราษฎรในรายการ “ชื่อพรรค” โดยเปลี่ยนแปลงชื่อเป็น “พรรคมหาชน” ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓ และในวันเดียวกันนี้ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ผู้ร้องได้ยื่นคำขอจัดตั้ง พรรคการเมืองในนามพรรคมหาชนต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๓

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ดำเนินการดังนี้

๑) ตรวจสอบเอกสารการแจ้งการเปลี่ยนแปลงของพรรคราษฎรดังกล่าว ปรากฏว่าครบถ้วน ถูกตามที่กฎหมายกำหนด

๒) ตรวจสอบเอกสารประกอบการขอจัดตั้งพรรคมหาชนของผู้ร้อง ปรากฏว่า

(๑) ขาดรายงานการประชุมจัดตั้งพรรคการเมือง

(๒) ขาดบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของพรรคการเมือง

(๓) ขาดแผนที่แสดงที่ตั้งของสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง

(๔) นโยบายพรรคการเมืองไม่ชัดเจนตามที่กฎหมายกำหนด

(๕) ข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งต้องกำหนดในที่ประชุมจัดตั้งพรรคการเมืองตามนัย แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๕ และประกาศ คณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการประชุมจัดตั้งพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๑ มีรายการไม่ครบถ้วนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๑

(๖) บัญชีลงลายมือชื่อของผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งพรรคการเมือง (แบบ พ.ก. ๑) ไม่มีรายชื่อ ผู้เข้าร่วมประชุมตั้งพรรคการเมือง จำนวน ๓๐ คน

(๗) ไม่มีบันทึกประวัติผู้จัดตั้งพรรคการเมือง (แบบ พ.ก. ๒) จำนวน ๔ คน

(๘) บัญชีรายชื่อคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง (แบบ พ.ก. ๓) ไม่มีรายชื่อ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง จำนวน ๑๑ คน

(๙) บันทึกประวัติผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง (แบบ พ.ก. ๔) ไม่มี รายชื่อกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๑ คน และบันทึกตำแหน่งกรรมการไม่ถูกต้อง จำนวน ๓ คน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เสนอเรื่องการเปลี่ยนแปลงชื่อพรรคราษฎรเป็นพรรคมหาชน และการขอจัดตั้งพรรคมหาชนของผู้ร้องเข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมือง และการออกเสียงประชามติ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้มีการประชุมและพิจารณาทั้งสองเรื่องนี้ ในวันเดียวกันคือ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ และได้มีมติว่าการขอเปลี่ยนแปลงชื่อพรรคราษฎร เป็นพรรคมหาชนและเปลี่ยนแปลงภาพเครื่องหมายพรรคเป็นการเปลี่ยนแปลงในรายการที่กำหนด ในข้อบังคับพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๓๓ ส่วนการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคมหาชนของผู้ร้อง เป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๘ ถึงมาตรา ๑๖ ซึ่งเป็นคนละกรณีกัน และคณะกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อพรรคราษฎรดำเนินการตามขั้นตอนของข้อบังคับพรรค เกี่ยวกับการจัดประชุมใหญ่ถูกต้อง ลักษณะของข้อบังคับพรรค นโยบายพรรค หรือการเลือกตั้ง กรรมการบริหารพรรคไม่ขัดต่อมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๒ เอกสารครบถ้วนสมบูรณ์ จึงพิจารณา ตอรับการเปลี่ยนแปลงได้

ส่วนกรณีการแจ้งขอจัดตั้งพรรคมหาชนของผู้ร้อง เนื่องจากมีข้อบกพร่องหลายประการ จึงเสนอ นายทะเบียนให้แจ้งให้ผู้ร้องดำเนินการแก้ไขภายใน ๗ วัน ตามมาตรา ๑๕ และถ้านายทะเบียนตอรับ การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคราษฎรในรายการชื่อพรรคจากพรรคราษฎรเป็นพรรคมหาชนแล้ว ก็ให้แจ้งไปยังผู้ร้องทราบ เพื่อผู้ร้องจะได้พิจารณาเปลี่ยนแปลงชื่อพรรคเป็นอย่างอื่นด้วย

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอรับการเปลี่ยนแปลงชื่อพรรคราษฎรและเครื่องหมายพรรค เป็นพรรคมหาชนดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ และได้แจ้งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อนำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว พร้อมทั้งได้แจ้งให้ผู้ร้องจัดส่งเอกสารและแก้ไขเอกสาร ที่ยังไม่ครบถ้วนถูกต้องตามรายการที่กล่าวมาข้างต้น พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ตอรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคในรายการชื่อพรรคจากพรรคราษฎรเป็นพรรคมหาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓ จึงปรากฏ ชื่อพรรคมหาชนเป็นพรรคการเมืองในทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว

ต่อมาผู้ร้องได้จัดส่งเอกสารและแก้ไขเอกสารให้ถูกต้องแล้ว เว้นแต่ไม่ได้แก้ไขชื่อพรรคเป็นชื่อ พรรคการเมืองอื่นทำให้ชื่อพรรคการเมืองซ้ำกับชื่อพรรคมหาชนที่ปรากฏอยู่ในทะเบียนพรรคการเมือง และโดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๕) กำหนดว่า ชื่อพรรคการเมืองและภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่ซ้ำ หรือพ้อง.....ของพรรคการเมืองอื่นที่นายทะเบียนได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ก่อนแล้ว นายทะเบียนจึงมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคมหาชนของผู้ร้องตามมาตรา ๑๕ วรรคสาม

พิเคราะห์แล้ว เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ตอรับเรื่องที่พรรคราษฎรขอเปลี่ยนชื่อพรรคจาก “พรรคราษฎร” เป็น “พรรคมหาชน” แล้ว ส่วนการขอจัดตั้ง “พรรคมหาชน” ของผู้ร้องนั้น มีข้อบกพร่องต้องแก้ไขหลายประการ นายทะเบียน

พรรคการเมืองจึงแจ้งให้ผู้ร้องจัดส่งเอกสารและแก้ไขเอกสารที่บกพร่องให้ถูกต้องภายใน ๗ วัน และแจ้งด้วยว่านายทะเบียนได้รับจดแจ้งการเปลี่ยนแปลงชื่อพรรคราษฎรเป็นพรรคมหาชนแล้ว ต่อมา ผู้ร้องได้แก้ไขเอกสารหลักฐานประกอบคำขอที่ให้แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว แต่ไม่ได้แก้ไขชื่อพรรคการเมือง ที่ขอจดทะเบียนจากพรรคมหาชนเป็นชื่อพรรคการเมืองอื่น ทำให้ชื่อพรรคการเมืองของผู้ร้องที่ขอ จดทะเบียนซ้ำกับชื่อพรรคมหาชนที่ปรากฏอยู่ในทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงมีคำสั่งไม่รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคมหาชนของผู้ร้องตามมาตรา ๑๕ วรรคสาม ดังนั้น คำสั่งของนายทะเบียนที่ไม่รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคมหาชนของผู้ร้องจึงเป็นไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ วรรคสาม แล้ว

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำสั่งไม่รับจดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองในชื่อ “พรรคมหาชน” ตามคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองของนายประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร ผู้ร้องชอบแล้ว ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยคำขอที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยทั้ง ๒ ข้อ

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ